

High Tech & Houdoe

Brabant heeft zich, zonder dat de Randstad het in de gaten had, al tijden geleden van haar minderwaardigheidscomplex ontdaan. De provincie richt zich zelfbewust en zelfverzekerd op Brussel omdat ze Den Haag zo langzamerhand 'slechts als een te managen randvoorwaarde' ervaart. Die houding wordt gerechtvaardigd door succesvolle prestaties op diverse gebieden.

Hoe doen we dat nou daar 'down under' de rivieren? Netwerken zit bij Brabanders ingebakken. Het is eigenlijk de enige echte inburgeringstoets: dat je in staat bent om buiten je eigen wereld contact te leggen en samen iets te ondernemen zodat iedereen er voordeel van heeft. Het geldt voor de historische tractorclub die een Pipowagen verplaatst voor een circusproject in een dorp en het geldt voor de Technische Universiteit in Eindhoven die samen met Philips iets wil ondernemen met China en daarbij de Commissaris van de Koning in inschakelt. Ondertuig, overheid en onderneming en hebben een natuurlijk bondgenootschap met elkaar gesloten. Het laagdrempelig Houdoe leidt tot High Tech. Vanuit die positie kijken wij verbaasd van beneden de Moerdijk naar de bestuurlijke drukte daarboven in de Randstad, de talloze overlegclubs die over elkaar heen rollen, het onvermogen besluiten te nemen, het machteloze getetter. De moeizame positie tegenover de grote steden die zich van de provincie niets aantrekken. Waarmee de overbodigheid van de Randstadprovincies misschien wel duidelijk wordt aangetoond maar niet die van Brabant.

Maruška Lestrade-Brouwer

D66-Fractievoorzitter Noord-Brabant

en Drenthe zijn momenteel evenmin erg sterk. Zij hebben een bijna sluimerend bestaan in een culturele marge van streektaal, regiosoap en folkloristische uitingen. Maar dit provinciale besef kan een nieuw leven krijgen zodra het voortbestaan van de provincies in het geding is. Dan is het goed mogelijk dat, analoog aan de reacties rond de gemeentelijke herindelingen, mensen plots hun 'eigen provincie' ontdekken.

Maarten Duijvendak is hoogleraar regionale geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen en (mede) auteur en redacteur van verschillende studies naar regionaal besef en identiteit.

Dit artikel is te beluisteren als Podcast
www.d66.nl/kennis/item/podcast_idee

Literatuur

M.G.J. Duijvendak (red.) (2003). *Regionaal besef in het Noorden*. Assen: Van Gorcum.

Michel Brandema en Maarten Duijvendak (2007). *Canon van het Noorden. Het historisch belang van Noord-Nederland*. Zwolle: Waanders Uitgevers.

M.G.J. Duijvendak, e.a. (red.) (drie delen: 2008-2009). *Geschiedenis van Groningen*. Zwolle: Waanders Uitgevers.

Maarten Duijvendak (2005). 'In de voetsporen van Gruno en Beno.

Ontspanning, eigenheid en historisch besef in het historische verenigingsleven' *Historisch Jaarboek Groningen*: 91-105.

Maarten Duijvendak (2008). 'Ligamenten van de staat? Over regionale identiteit en de taalheid van de provincie' *Bijdragen en mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*: 342-353.

M. Gerding (1996). 'Op zoek naar het eigen verleden': 111-120 in: C. van der Borgt e.a. (red.) *Constructie van het eigene. Culturele vormen van regionale identiteit in Nederland*. Amsterdam: KNAW.

J. de Haan (1997). *Het gedeelde erfgoed. Een onderzoek naar veranderingen in de cultuurhistorische belangstelling sinds het einde van de jaren zeventig*. Den Haag: VUGA Uitgeverij bv.

Frank Huysmans, Jos de Haan (2007). *Het bereik van het verleden. Ontwikkelingen in de belangstelling voor cultureel erfgoed*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

K. Ribbens (2002). *Een eigenijs verleden. Allereerste historische cultuur in Nederland 1945-2000*. Hilversum: Uitgeverij Verloren.

Carola Simon (2004). *Ruimte voor identiteit. De productie en reproductie van streidentiteiten in Nederland*. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.

Albert van der Zeijden (2007). 'Historische verenigingen en heemkundekringen' in *Volkscultuur Magazine*, 2: 10-15.

2/2 Regionaal besef in de Randstad

Hoewel de Randstad vaak als één gebied wordt gezien, is er niet één bestuur dat er zich mee bezighoudt. Bestaat dé Randstad eigenlijk wel? Identificeren mensen zich ermee? Volgens geograaf Kees Terlouw past de 'dunne' Randstedelijke identiteit niet bij een sterk Randstedelijk bestuur.

door Kees Terlouw

De Randstad paradox

Het lijkt zo vanzelfsprekend om de bestuurlijke problemen van de Randstad op te lossen door deze ruimtelijke kluwen eindelijk een eigen bestuur te geven. In het concept-regerakkoord staat dan ook 'het kabinet komt met een voorstel tot opschaling van het provinciaal bestuur in de Randstad (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland), ook om nieuwe bestuurlijke hulpstructuren te voorkomen'. Bestuurlijke drukte in de Randstad wordt al langer als een probleem gezien. Een helder afgebakende nieuwe Randstad provincie lijkt deze problemen op te lossen. Maar past deze nieuwe Randstad provincie wel bij de identiteit van de Randstad en zullen de bewoners en bestuurders zich er wel mee kunnen identificeren?

De ontwikkeling van de Deltametropool

Voor het beantwoorden van deze vraag moeten we allereerst teruggaan naar het ontstaan van de Randstad. Op het einde van de Middeleeuwen hadden de vele steden in West-Nederland al sterke economische en politieke relaties met elkaar. Dit wordt al eeuwen gezien als de basis van de Gouden Eeuw en de Republiek. In de eerste helft van de

zoste eeuw werd dit stedelijk landschap al wel eens de Randstad genoemd. De Randstad kreeg echter pas politieke betekenis in de Eerste Nota Ruimtelijke Ordening in 1960. De Randstad werd daarin verbonden met nationale en lokale problemen. Zo zoog de groei van de Randstad de rest van Nederland leeg. Deze ongewenste migratie ondermijnde niet alleen het gelijkheidsideaal voor de hele Nederlandse samenleving, maar versterkte ook het dichtslibben van de open ruimte tussen de steden in de Randstad. Het planologische concept Randstad werd gebruikt als middel om de ongebreidelde verstedelijking in te perken.

Na de economische neergang van de jaren '70 werd de economische identiteit van de Randstad belangrijker. De Randstad werd gezien als de haperende motor van de Nederlandse economie. De Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening in Nederland (1988) markeerde deze omslag in het denken over de Randstad. De nationale regering richtte zijn investeringen vervolgens steeds meer op de Randstad, zodat deze Deltametropool mee zou kunnen doen in de wereldwijde concurrentieslag tussen wereldsteden. De Randstad moest

